

مقاله شماره ۷۴

چرایی و چگونگی اقتصاد مقاومتی مطالعه موردی: صنعت نفت جمهوری اسلامی ایران

سید علی سعیدآبادی^{۱*}، محسن جلالی مجیدی^۲^{۱،۲} گروه مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد طبس*نویسنده مسئول مکاتبات: Sadabadi1976@gmail.com

چکیده:

مقام معظم رهبری با نام‌گذاری سال‌ها، راهبرد بلندمدت کشور را طرح‌ریزی می‌نماید. در سال جاری نیز که اوج تحریم‌ها علیه کشورمان وضع شده است ایشان در کنار نام‌گذاری سال ۹۱ به نام (حمایت از تولید ملی و کار و سرمایه ایرانی)، بحث (اقتصاد مقاومتی) را که در سال ۸۹ جرقه آن زده شده بود به صورت جدی‌تری مطرح نموده و دنبال می‌نمایند. امروزه با توجه به شرایط سیاسی و اقتصادی تحمیل‌شده بر بازارهای مالی و تولیدی کشور و ضرورت پاسخگویی به نیازهای مالی اقشار مختلف جامعه و همچنین حفظ و تداوم رشد توسعه اقتصادی کشور در شرایط پیش رو، ضرورت تدوین نظریه اقتصادی متناسب با شرایط خاص کشور را اجتناب‌ناپذیر نموده است که از آن به عنوان (اقتصاد مقاومتی) نام‌برده می‌شود. یکی از راه‌های اصلی درآمد کشور، فروش انرژی است. این انرژی‌ها شامل سوخت‌هایی از قبیل نفت و گاز می‌شود که می‌بایست در قالب اقتصاد مقاومتی جهت کم‌اثر کردن تحریم‌ها برای آن به دنبال راهکارهایی بود. در این مقاله پس از بررسی چالش‌های موجود، به تبیین جنبه‌های مختلف اقتصاد مقاومتی در صنعت نفت پرداخته و رابطه میان اقتصاد مقاومتی و شدت مصرف انرژی مورد بررسی قرار گرفته است و در نهایت پیشنهادهایی جهت تقویت اقتصادی کشور داده شده است.

کلمات کلیدی:

اقتصاد مقاومتی، اقتصاد بدون نفت، صنعت نفت، تولید داخلی، شدت انرژی.

۱ مقدمه

نام‌گذاری سال‌ها این موضوع منعکس شد، بنابراین شرایطی که امروزه در محیط اقتصادی شاهدیم ناشی از فشار تمام‌عیار و آشکار در اثرگذاری بر روی مقدرات اقتصادی توسط آمریکا و هم‌پیمانانش است که در این مسیر نقش محوری را صهیونیسم دارد.

فشار اصلی روی جریان درآمدی کشور (حوزه نفت) است که در اقتصاد ایران با غفلت و عدم تمرکز برخی از مسئولان، کشور را به این حوزه به شدت وابسته کرده است به گونه‌ای که در ۱۰ سال اخیر تاکنون روند وابستگی به درآمدهای نفتی هر سال از سال قبل بیشتر شده که این خود می‌تواند آسیب‌پذیری را بیشتر و طمع را به منظور اعمال فشار بیشتر بر کشور افزایش دهد، از این رو شاهدیم که در ۳ سال گذشته تاکنون کشور تحت فشار درآمدهای نفتی و متعاقباً محدودیت در مبادلات پولی و چرخه‌ی درآمدی در سطح بین‌المللی بوده است و دنیای سلطه از تمامی ابزارهای خود برای فشار اقتصادی استفاده کرده که البته در اینجا نقطه مثبت این است که اگر این مرحله را باقوت بگذرانیم، ترفند نظام سلطه را خنثی کرده‌ایم، بنابراین در این فضا ضرورت مقاومت برای درک کردن فشارها و عبور از گردنه برای رسیدن به نقاط مثبت ملی نیاز است و از همه مهم‌تر مسئولان در حوزه دولت و

صنعت نفت از آنجا که درآمد اول کشور و از طرفی دیگر سرمایه برترین حوزه را تشکیل می‌دهد، از مهم‌ترین ارکان اقتصادی کشور است. از طرفی با تحریم‌هایی که این رکن اقتصادی با آن‌ها مواجه است، تبدیل به نقطه شکستی برای سیاستمداران شده است. وابستگی به نفت برای کشور ما و سختی فروش آن از طرف دیگر ضربه‌های زیادی را به درآمد ملی ما وارد آورده است. در اینجاست که باید اندیشید که در بستر اقتصادی جدید، اقتصاد مقاومتی، چه راهکارهایی را می‌توان پیشنهاد کرد.

۲ اقتصاد مقاومتی چیست؟

اقتصاد مقاومتی به مفهوم تشخیص حوزه‌های اعمال فشار سایر کشورها و تلاش برای کنترل و کم‌اثر کردن این فشارها و در شرایط آرمانی تبدیل تهدیدها به فرصت‌هاست. اقتصاد مقاومتی کاهش وابستگی‌ها و تأکید بر روی مزیت‌های تولید داخل و تلاش برای خوداتکای را در دستور کار قرار می‌دهد [۳].

درک صحیح از تهاجم و تخاصم اقتصادی باعث شده که در چند سال گذشته تأکیدات مقام معظم رهبری روی حوزه اقتصاد باشد که در